

ยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
ของสาขาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

STRATEGY TO DEVELOP GUIDELINES FOR PROFESSIONAL EXPERIENCE TRAINING OF
COMMUNITY DEVELOPMENT, SAKON NAKHON RAJABHANT UNIVERSITY

19

จันทนา ศรีวรสาร*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พุดผกจักร ลิทธิ**

ดร.ปทุมทิพย์ ม่านโคกสูง**

บทคัดย่อ

การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย การผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาที่จบออกไป จึงเป็นส่วนสำคัญของคุณภาพในการจัดการศึกษา ความมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครและ 2) สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครและ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย นักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน ชั้นปีที่ 4 ที่กำลังออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน ปีการศึกษา 2559 จำนวน 30 คน อาจารย์ประจำสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน จำนวน 6 คน และพัฒนาการอำเภอหรือผู้ได้รับมอบหมายในการเป็นพี่เลี้ยงนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (18 อำเภอ) จำนวน 18 คน รวมทั้งสิ้น 54 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์ 2) การประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อหาข้อมูลในการสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนา และการปรับปรุงยุทธศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบัน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน พบว่า 1) การจัดส่งนักศึกษาออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ณ สำนักงานพัฒนาชุมชนของ 18 อำเภอ เป็นเวลา 4 เดือน สำนักงานจัดดูแลมอบหมายงานการฝึกประสบการณ์ของนักศึกษา ภาระงานการฝึกงานในสำนักงาน คือ งานธุรการ และงานภายนอกสำนักงาน เพื่อเป็นการปฏิบัติงานโครงการในชุมชน เป็นต้น 2) การปฏิบัติงานในโครงการต่าง ๆ ที่เป็นภาระงานตามนโยบายรัฐบาล เช่น โครงการประชารัฐ โครงการที่เกี่ยวกับการพัฒนา OTOP 3) การออกนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของอาจารย์ประจำสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน โดยมีคำสั่งของมหาวิทยาลัย เพื่อให้อาจารย์ออกนิเทศนักศึกษา อย่างน้อย 1 ครั้ง ของภาคเรียนที่มีการส่งนักศึกษาไปฝึกงานพัฒนาชุมชน
2. ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มี 2 ระยะ คือ ปัญหาการเตรียมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และปัญหาขณะฝึกประสบการณ์วิชาชีพ พบว่า การบริหารจัดการ การวางแผนการเตรียมการก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชนขาดการประชุมที่ต่อเนื่อง ขาดการสรุปบทเรียน และปัญหาขณะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ นักศึกษายังขาดทักษะในด้านงานธุรการ ด้านการใช้คอมพิวเตอร์ และปัญหาด้านขาดการจัดการนิเทศนักศึกษาที่ดี ขาดประมาณการนิเทศนักศึกษามีจำนวนจำกัด และขาดบุคลากรหรืออาจารย์ที่จะออกนิเทศนักศึกษา ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
3. การสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ผลการศึกษาได้ยุทธศาสตร์การพัฒนา ดังนี้ 1) ยุทธศาสตร์การพัฒนาแผนการเรียนการสอนในรายวิชาการเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2) ยุทธศาสตร์การพัฒนากระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพด้านการพัฒนาชุมชน และ 3) ยุทธศาสตร์พัฒนาคู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

** คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

4. การถ่ายทอดและเผยแพร่ยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน โดยการจัดทำบทสรุปสำหรับผู้บริหารยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน ให้แก่หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน

คำสำคัญ: ยุทธศาสตร์การพัฒนา, แนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ, สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน

ABSTRACT

In the production of prospective quality graduates in higher learning management of Thailand, professional experience training provided for them is an important part. The purposes of this study thus were: 1) to investigate the current state and problem and find a guideline for professional experience training of the community development program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Sakon Nakhon Rajabhat University, and 2) to create a strategy to develop a guideline for professional experience training of the community development program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Sakon Nakhon Rajabhat University. The samples used in the study as selected by purposive sampling were 30 senior students who were going to get trained in professional experience of community development in academic year 2016, 6 lecturers of the community development program, 18 chiefs of district development or persons assigned to be a mentor of students who got trained (18 districts), totaling 54 people. The instruments used in data collection were: 1) an interview guide, 2) participatory workshops for finding data in creating strategies and improving them. Statistics used were mean and standard deviation.

The findings were as follows:

1. The current state of professional experience training of the community development program was found that: 1) the students were sent to get trained in the Office of Community Development of each of 18 districts for 4 months. The office of each district assigned them to do clerical work in the office and work outside the office for practice in some community projects. 2) They practiced in different projects according to the government policy such as the civil-state project, the OTOP development project. 3) The lecturers of the community development program were required to supervise students at least once for the practical training semester.

2. The problems of professional experience training were found in 2 phases: problem in preparation of training, and problem while practicing the training. The former problem was found in management such as planning of the preparation lacking continuous meetings and lacking the conclusion of lessons learned. The latter problem was found that the trained students lacked skill in clerical work and in computer usage; and the operation of supervising students was inefficient since the budget was quite limited and lecturers for supervision of students that went to get fieldwork training were insufficient.

3. The development of a guideline for profession experience training of the community development program can be planned into 4 strategies: 1) strategy to develop the instructional plan in the professional experience training course, 2) strategy to develop the process of professional experience training in community development, and 3) strategy to develop a manual of training the professional experience in community development.

4. The transmission and dissemination of the strategy in development of a guideline for professional experience training of the community development program can be achieved by preparation of summary on a training guideline for strategy development administrators of all related agencies.

Keywords: Development Strategy, Guideline for Professional Experience Training, Community Development Program

บทนำ

ในสังคมโลกปัจจุบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีบทบาทในการพัฒนาชุมชน สังคม และด้านต่าง ๆ เป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมหรือด้านการศึกษาของประเทศไทย ด้วยความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสารและการโทรคมนาคมของสังคมโลก ที่ส่งผลในแง่บวกและแง่ลบ อย่างไรก็ตามการศึกษาของไทยมีความจำเป็นต้องพัฒนา และแสวงหาแนวทาง กระบวนการ วิธีการ กลไกต่าง ๆ ที่สามารถทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพในการศึกษา สามารถปรับตัว และพร้อมรับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วได้ ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช มีความว่า “การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิด และคุณธรรมของบุคคล สังคมและบ้านเมืองใดให้การศึกษาที่ดี แก่เยาวชนได้อย่างครบถ้วนล้นพอรอบคอบกับทุก ๆ ด้าน สังคมและบ้านเมืองนั้นหากมีพลเมือง ที่มีคุณภาพจะสามารถธำรงรักษาความเจริญมั่นคงของประเทศชาติไว้ และพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าต่อไปได้โดยตลอด” (กรมวิชาการ, 2544, หน้า 17)

การพัฒนาการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการพัฒนาเทคนิค กระบวนการเรียนการสอนให้เท่าทันสถานการณ์ของสังคม ในการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีสาระที่สำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการศึกษาครั้งที่สำคัญของประเทศไทย คือ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยถือว่าการศึกษาต้องเกิดจากตัวผู้เรียนเป็นผู้ลงมือกระทำ เน้นความสำคัญของการปฏิบัติ ทดลองเสริมทักษะและประสบการณ์ ซึ่งเป็นการฝึกวิธีคิดที่ทำให้เกิดปัญญานำสู่ความรู้ที่เชื่อมโยงลึกซึ้ง การบูรณาการ สร้างและหลอมรวมความรู้แบบองค์รวมไม่จำกัดอยู่ภายในวิชา กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนตื่นตัวและมีความสุข (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, 125 - 126) คือเป็นคนไทยที่มีความรับผิดชอบ มีคุณภาพ รู้จริง รู้กว้าง รู้ภาษา รู้เทคโนโลยี รู้รักษาสุขภาพและมีคุณธรรม มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม มีความรู้และทักษะ มีความสามารถในการวิเคราะห์ มีความขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัย อดทนและมุ่งมั่นในการทำงาน มีความสามัคคี รักใคร่กลมเกลียวเอื้ออาทรและเกื้อกูลกันและกัน ดำรงตนตามครรลองของศาสนา รู้จักแสวงหาความรู้และรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความสามารถในการจัดการตนเอง มีวิสัยทัศน์และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และปรับตัวในการดำเนินชีวิตในยุคโลกาภิวัตน์ เพื่อให้การบริหารจัดการเรียนการสอนได้พัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลลดหย่อนผู้เรียนเป็นสำคัญ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาในฐานะที่เป็นหน่วยงานกำกับและส่งเสริมการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาจึงได้จัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยเพื่อเป็นเครื่องมือในการนำนโยบายที่ปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ ในส่วนของมาตรฐานการอุดมศึกษาไปสู่การปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2551)

ในการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในยุคปัจจุบันต้องมีการแสวงหารูปแบบวิธีการที่มีความหลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และต้องปรับตัวให้เท่าทันกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคปัจจุบัน ดังนั้นการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาจึงมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญประการหนึ่ง คือ สร้างประสบการณ์วิชาชีพให้กับนักศึกษา เพื่อการปรับตัวให้เข้ากับความเป็นจริง และสนองความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตในตลาดแรงงาน จะเห็นได้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ให้ความสำคัญในเรื่องนี้ในหมวดที่ 4 แนวทางการจัดการศึกษามาตรา 24(3) ที่ระบุว่า “จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

แนวคิดการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ เกิดจากการสร้างความรู้โดยเผชิญกับปัญหาที่ท้าทายรู้จักการแก้ไขปัญหาหรือข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นจริง เพื่อให้ผู้เรียนได้ปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้อื่นในสภาวะแวดล้อมต่าง ๆ ได้ (Kold, 1984, pp. 25 - 38) ทำให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างความรู้ ทักษะ และเจตคติในตัวของผู้เรียน สามารถแสดงผลลัพธ์จากการเรียนรู้สู่สังคมภายนอกด้วยความรับผิดชอบ (Gordon, 1998, pp. 4 - 8) สถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ได้เล็งเห็นความสำคัญของแนวคิดนี้จึงได้มีการสร้างประสบการณ์วิชาชีพให้กับนักศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ มากมาย เช่น การฝึกงาน การฝึกภาคสนาม การศึกษาโครงการ สถานการณ์จำลอง การทดลองฝึกปฏิบัติการหรือเรียนรู้จากงานจริง และสหกิจศึกษา เป็นต้น การฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระทำร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยกับสถานประกอบการหรือหน่วยงานเพื่อให้ นักศึกษามีโอกาสฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบการที่มีลักษณะงานตรงตามสาขาวิชาชีพที่เลือกเรียนนักศึกษาจะได้พัฒนาความรู้ความสามารถทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติควบคู่กันไปจนในสภาวะแวดล้อมที่เป็นจริงทำให้ได้รับประสบการณ์ตรงด้วยตนเอง กระบวนการและประสบการณ์ดังกล่าวนี้มีความจำเป็นและสำคัญยิ่งเพราะจะมีส่วนช่วยฝึกฝนให้นักศึกษาสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบได้เป็นอย่างดีมีความมั่นใจอีกทั้งเป็นการส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมของนักศึกษาทุกด้านทั้งบุคลิกภาพสติปัญญา เจตคติที่ถูกต้องเหมาะสมพร้อมที่จะออกไปดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจุบันมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้ทำการเปิดสอนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาชุมชนมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2514 มุ่งผลิตบัณฑิตที่มีความสามารถในการพัฒนาชุมชนออกมารับใช้ชุมชน ท้องถิ่น สังคม และประเทศชาติ การพัฒนาการผลิตบัณฑิตในการบริหารการเรียนการสอน ภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ตามแนวคิดพื้นฐานของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชนที่ว่า “คิดค้นโลก ทำเพื่อท้องถิ่น บนพื้นฐานการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นและสากล ในการพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนด้วยการพัฒนาความสามารถนักศึกษา ซึ่งเป็นการพัฒนาแบบบูรณาการเพื่อออกไปรับใช้ชุมชนและสังคม” จึงต้องพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บัณฑิตของสาขาวิชาเป็นบุคลากรที่มีความคิดริเริ่ม ความคิดสร้างสรรค์ มีจิตสาธารณะ มีทักษะและความเป็นมืออาชีพสามารถบูรณาการกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและสากล ตลอดจนการพัฒนาศักยภาพตนเองอยู่ตลอดเวลา สามารถเข้าถึงชุมชนได้ดี ทั้งนี้มุ่งผลเพื่อการพัฒนาชุมชนและสังคมที่ยั่งยืน (อ้างอิงใน หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน หลักสูตรปรับปรุง, 2555, หน้า 7)

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ผู้วิจัยในฐานะผู้ปฏิบัติงานบริหาร ประจำสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน ได้เล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนออกการฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้กับนักศึกษาตามมาตรฐานและมีหลักเกณฑ์แนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่ชัดเจน รวมถึงการบริหารจัดการระหว่างการฝึกประสบการณ์ และสถานที่ในการฝึกประสบการณ์ที่ตรงกับวิชาชีพอย่างแท้จริง ผู้วิจัยจึงเห็นมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน อีกทั้งเพื่อการผลิตบัณฑิตการพัฒนาชุมชนที่มีคุณภาพ เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชุมชน สังคม ประเทศชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

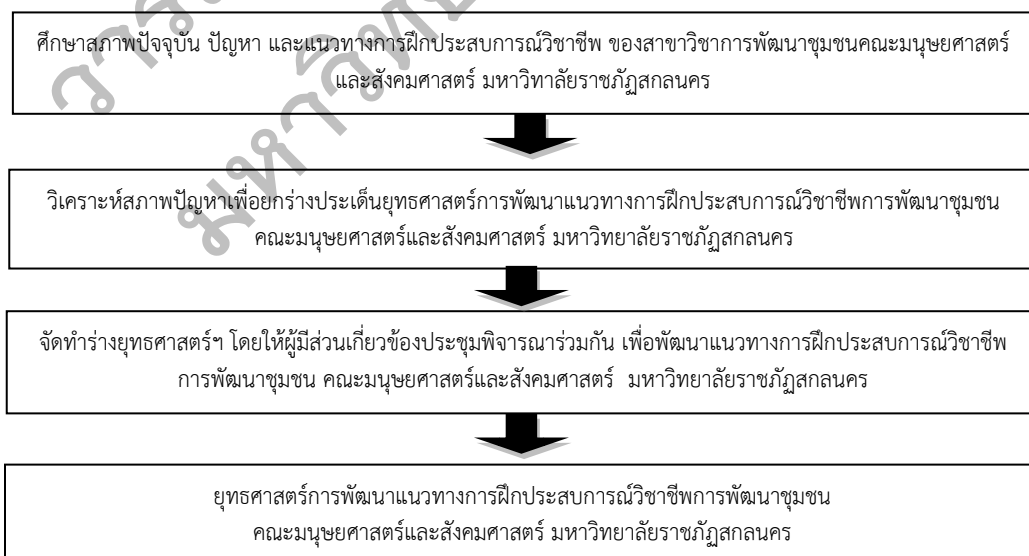
ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
2. เพื่อสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ขั้นที่ 2 การสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ขั้นที่ 3 การวิพากษ์และปรับปรุงยุทธศาสตร์การพัฒนา แนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ขั้นที่ 4 การถ่ายทอดและเผยแพร่ยุทธศาสตร์การพัฒนา แนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

รายละเอียดในแต่ละขั้นตอนมี ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักและเป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรมตามประเด็นของการศึกษา โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย 1) นักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน ภาคปกติ ชั้นปีที่ 4 กำลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน ภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2559 พื้นที่สำนักพัฒนาชุมชน 18 อำเภอในจังหวัดสกลนคร จำนวน 30 คน 2) อาจารย์ประจำสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน ที่ปฏิบัติหน้าที่อาจารย์นิเทศ นักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครจำนวน 6 คน และ 3) พัฒนาการอำเภอหรือผู้ได้รับมอบหมายในการเป็นพี่เลี้ยงนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (18 อำเภอ) จำนวน 18 คน

ขั้นที่ 2 การสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง เพื่อสร้างยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย 1) นักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน ภาคปกติ ชั้นปีที่ 4 กำลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน ภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2559 พื้นที่สำนักพัฒนาชุมชน 18 อำเภอในจังหวัดสกลนคร จำนวน 30 คน 2) อาจารย์ประจำสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน ที่ปฏิบัติหน้าที่อาจารย์นิเทศ นักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครจำนวน 6 คน และ 3) พัฒนาการอำเภอหรือผู้ได้รับมอบหมายในการเป็นพี่เลี้ยงนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (18 อำเภอ) จำนวน 18 คน โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และการระดมสมอง เพื่อได้ร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ขั้นที่ 3 การวิพากษ์และปรับปรุงยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ผู้วิจัยกำหนดผู้เชี่ยวชาญ เพื่อเชิญเข้าร่วมการวิพากษ์ ตรวจสอบ ปรับปรุงร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จำนวน 18 คน ประกอบด้วย 1) อาจารย์ประจำสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครจำนวน 6 คน 2) พัฒนาการอำเภอ จำนวน 10 คน 3) นางเพียงใจ เพียรคำ นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ สำนักงานพัฒนาชุมชน จังหวัดสกลนคร และ 4) นางนันทิพร นามพิกุล นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ สำนักงานพัฒนาชุมชน จังหวัดสกลนคร

ขั้นที่ 4 การเผยแพร่ยุทธศาสตร์การพัฒนา แนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ผู้วิจัยกำหนดให้มีการเผยแพร่ให้แก่หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องและเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏ หรือมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำยุทธศาสตร์ไปใช้ประโยชน์ต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ และใช้วิธีการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อหาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ขั้นที่ 2 การสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ร่วม (Participatory Workshop) โดยการระดมสมอง (Brain Storming) รวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูล นำไปกร่างยุทธศาสตร์ การพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ประกอบด้วย 1) ชื่อยุทธศาสตร์ 2) หลักการและเหตุผล 3) เป้าหมายของยุทธศาสตร์ 4) ตัวชี้วัด และ 5) โครงการ

ขั้นที่ 3 การวิพากษ์และปรับปรุงยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบประเมินยุทธศาสตร์

ขั้นที่ 4 การเผยแพร่ยุทธศาสตร์การพัฒนา แนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ผู้วิจัยดำเนินการโดย 1) จัดทำบทสรุปสำหรับผู้บริหาร ยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ให้แก่หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน 2) นำเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ หรือเพจสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อให้นักศึกษา ผู้สนใจหรือหน่วยงานอื่น ๆ สามารถเข้าไปศึกษา ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร 3) จัดทำคู่มือแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อเป็นคู่มือแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน ในปีต่อ ๆ ไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และนำข้อมูลมาสังเคราะห์ เพื่อรวบรวมประเด็นต่าง ๆ ที่ได้จากการสัมภาษณ์เพื่อเขียนรายงานการศึกษา นำสู่กระบวนการดำเนินการสร้างยุทธศาสตร์

ขั้นที่ 2 การสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยการระดมสมอง วิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อยกร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ขั้นที่ 3 การวิพากษ์และปรับปรุงยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และนำประเด็นที่ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เสนอข้อคิดเห็น มาแก้ไข ปรับปรุง ประมวลผล สรุปผล นำรายงานแบบสมบูรณ์

วิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data Analysis) การจำแนกหรือการจัดกลุ่มข้อมูล (Typological Analysis) การเปรียบเทียบเหตุการณ์ (Comparison) และการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นเอกสาร โดยวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) สภาพปัจจุบัน สภาพปัญหา และความต้องการแก้ปัญหา

2. วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกการสนทนาของประเด็นต่าง ๆ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data Analysis) โดยการจำแนกหรือการจัดกลุ่มข้อมูล (Typological Analysis) และการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นเอกสาร โดยวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis)

3. แบบประเมินยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครโดยการใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้ 1) ผลศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร 2) ผลการยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร พบว่า มีการดำเนินการ 3 ขั้นตอน คือ 1) มีการเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ให้แก่นักศึกษา โดยการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน เตรียมสถานที่ฝึก และมีการปฐมนิเทศก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 2) การดำเนินการระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน ออกนิเทศนักศึกษาตามตารางการออกนิเทศ ณ พื้นที่สำนักงานพัฒนาชุมชน 18 อำเภอในจังหวัดสกลนคร นักศึกษาได้รับการนิเทศ

ติดตาม และประเมินการปฏิบัติงานจากอาจารย์นิเทศและผู้ควบคุมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และ 3) การดำเนินงานในขั้นการสิ้นสุดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สาขาวิชาการพัฒนาชุมชนจัดการประชุมเพื่อนักศึกษาได้นำเสนอรายงานผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ต่ออาจารย์ในสาขาวิชาการพัฒนาชุมชนและผู้ควบคุมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ผู้ควบคุมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพและอาจารย์ประจำสาขาวิชาการพัฒนาชุมชนหรืออาจารย์นิเทศประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ให้ข้อเสนอแนะ และเสนอแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในคราวต่อไป

2. ผลการศึกษาสภาพปัญหา การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครพบว่า ในขั้นการเตรียมการก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ อาจารย์สาขาวิชาการพัฒนาชุมชนขาดประชุมอย่างต่อเนื่องเพื่อ สรุป ทบทวน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพในครั้งที่ผ่านมา เพราะจะนำมาสู่การพัฒนาแผนการสอนในรายวิชาการเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จึงส่งผลให้นักศึกษานำความรู้ความสามารถไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้ไม่เต็มที่ สถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ การคัดเลือกสถานที่มีข้อจำกัด ในการประชุมทำข้อตกลงร่วมกันระหว่าง สาขาวิชา นักศึกษา และสถานที่ฝึก การติดต่อประสานงานมีความล่าช้า และคู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพไม่ค่อยมีความชัดเจน สาขาวิชาไม่มีความพร้อมในการจัดการเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ รวมถึงรายละเอียดเนื้อหาในคู่มือควรสอดคล้องกับการปฏิบัติงานที่นักศึกษาปฏิบัติงาน ในขั้นระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ การนิเทศศึกษาน้อยเกินไป สาขาวิชาการพัฒนาชุมชนขาดการประสานงานในระหว่างสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ นักศึกษามีทักษะการทำงานในหน่วยงานน้อย เช่น ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ การร่างพิมพ์หนังสือราชการ ร่าง - พิมพ์หนังสือ เป็นต้น และขั้นสิ้นสุดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ นักศึกษาทำเล่มรายงานผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพล่าช้าไม่เป็นตามระยะเวลาที่สาขาวิชากำหนด

3. ผลการสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนา ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อค้นหาประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้ประเด็นยุทธศาสตร์ 3 ประเด็น คือ 1) แผนการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2) กระบวนการและขั้นตอนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 3) คู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ผู้วิจัยนำเสนออภิปรายตามลำดับ ดังนี้

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ พบว่า อาจารย์ประจำสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2559 และผู้ควบคุมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มีความเห็นสอดคล้องกันว่า สาขาวิชาการพัฒนาชุมชนได้มีการเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน ในรายวิชาการเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนักศึกษาได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และจัดอบรมพัฒนาทักษะวิชาชีพ เทคนิค กระบวนการทำงานในชุมชน และมีการหาสถานที่ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สาขาวิชาได้มีการจัดหาสถานที่ฝึกให้นักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวีซ สุนทรรส (2534, หน้า 83) เรื่อง การศึกษาสภาพการฝึกงานในสถานประกอบการของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในภาคเหนือ พบว่าการเตรียมความพร้อมให้นักศึกษาในด้านต่าง ๆ ก่อนออกฝึกงานเป็นการสร้างความเชื่อมั่นในตนเองในระหว่างฝึกงาน ซึ่งทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้และเข้ากับสภาพแวดล้อมในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงทำให้มีบทบาทเกี่ยวข้องโดยตรงในการฝึกงาน นักศึกษาเห็นความสำคัญ และคุณประโยชน์ในการเตรียมการฝึกงาน ฝึกงาน ส่วนกระบวนการในการคัดเลือกและติดต่อสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพนั้น ทางสาขาวิชาการพัฒนาชุมชนได้เปิดโอกาสให้นักศึกษาเป็นผู้สรรหาและคัดเลือกสถานที่ฝึกด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศุภกิจ วิทยาศิลป์ (2550, หน้า 44) เรื่อง การศึกษาระบบและวิธีการบริหารจัดการการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ที่พบว่า การคัดเลือกและติดต่อสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ นักศึกษามีโอกาสในการเลือกสถานที่ฝึกตามที่ฝึกตามที่อาจารย์เสนอให้ และบางส่วนหาสถานที่ฝึกงานประสบการณ์วิชาชีพเองในส่วนของกลุ่มการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ พบว่า อาจารย์ประจำสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2559 และผู้ควบคุมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มีความเห็นสอดคล้องกัน คู่มือควรมีการปรับปรุงเนื้อหาให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จึงมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของนวลลอ ทองกระจ่าง (2544, บทคัดย่อเรื่อง การพัฒนาคู่มือการนิเทศการ

ฝึกงาน นักเรียน นักศึกษา คณะบริหารธุรกิจสำหรับสถานประกอบการ ที่พบว่า สถานประกอบการต้องการให้มีการพัฒนาฝีมือที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์แก่นักเรียน นักศึกษา ผลการพัฒนาฝีมือ พบว่า ฝีมือประกอบด้วยวัตถุประสงค์และคำชี้แจงการใช้ฝีมือ และเนื้อหาเกี่ยวกับความหมายและวัตถุประสงค์ของการฝึกงาน หน้าที่ของสถานประกอบการในการฝึกงาน และกระบวนการในการฝึกงาน ซึ่งประกอบด้วย การวางแผนการจัดการและมอบหมายงาน และการติดตามประเมินผล

ผลการสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนา ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อค้นหาประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้ประเด็นยุทธศาสตร์ 3 ประเด็น คือ 1) แผนการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน ซึ่งสอดคล้องการกับงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเตรียมความพร้อมของ อังคนา ตุงคะสมิต (2550, บทคัดย่อ) ที่พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังนั้นรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นจึงมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้เช่นกัน องค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการเตรียมความพร้อมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพมีความเหมาะสมสอดคล้องกันทุกองค์ประกอบ สามารถนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผลการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับแนวคิดของจอยซ์และเวลล์ ZJoyce and Weil 1996, p. 13) ที่กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนต้องมีทฤษฎีรองรับ เช่น ทฤษฎีด้านจิตวิทยาการเรียนรู้และเมื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแล้ว ก่อนนำไปใช้ จะต้องมีการวิจัยเพื่อทดสอบทฤษฎีและตรวจสอบคุณภาพในเชิงการนำไปใช้ในสถานการณ์จริง และนำข้อค้นพบมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้รูปแบบที่สมบูรณ์จึงนำไปใช้ได้ 2) กระบวนการและขั้นตอนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน และ 3) คู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ควรนำยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ไปทดลองใช้ในการ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษารูปแบบการเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่เหมาะสมและสอดคล้องต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
- 2.2 ควรศึกษาสถานที่ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพใดที่เหมาะสมกับหลักสูตรการพัฒนาชุมชน
- 2.3 ควรศึกษาภาวะการมีงานทำของนักศึกษาหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- กรมอาชีวศึกษากระทรวงศึกษาธิการ. (2541). *คู่มือการฝึกงาน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา, 2541.
- คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. (2555). *หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน*. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- คณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. (ม.ป.ป.). *คู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพธุรกิจ*. เชียงราย: คณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- เฉลิมขวัญ บุรีภักดี. (2543). *ทฤษฎีระบบ*. เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- น้อย ศิริโชติ. (2524). *เทคนิคการฝึกอบรม*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ไพฑูริย์ สีนลรัตน์. (2524). *หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ภพ เลหาไพบูลย์และคณะ. (2528). *รายงานการวิจัยเรื่องรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพสำหรับนักศึกษาฝึกสอนของภาควิชามัธยมศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*. เชียงใหม่: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มาลี ไชยเสนา. (2546). *รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบฝึกประสบการณ์วิชาชีพโปรแกรมวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. อุบลราชธานี: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- เมธี ปลัณธนานนท์. (2532). *สถานศึกษาเป็นเครื่องมือของรัฐเพื่อรองรับความเป็นนิสิต*. ในรายงานการประชุมสัมมนาเรื่องผู้บริหารที่พึงประสงค์ในทศวรรษหน้า. หน้า 10 - 12. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

- วรารณ สิริวงศ์. (2543). การพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพศึกษาศาสตร์ภาควิชาอาชีวศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมบัติ คชสิทธิ์. (2534). การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูของสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์. วิทยานิพนธ์ ค.ด. กรุงเทพฯ :จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรรถัย จันทรสถาพร. (2535). การศึกษารูปแบบการฝึกงานของนักเรียนประเภทวิชาคหกรรมโดยความร่วมมือระหว่างวิทยาลัยอาชีวศึกษาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับสถานประกอบการ. วิทยานิพนธ์ ค.อ.ม. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- Bandawal, Juma Gul. (1974). A Proposed Student Teaching Program for Teacher Training Institutions in Afghanistan. *Dissertation Abstracts International*, 35(6), 3558 – A.
- Gordon Rick. (1998). *A curriculum for authentic learning*. The education digest. 63.
- Kolb,D.A. (1984). *Experiential learning: Experiential as the source of learning and development*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Stewart, Julia A. (1998). *Education, Vocational*. New York: Free Press.